

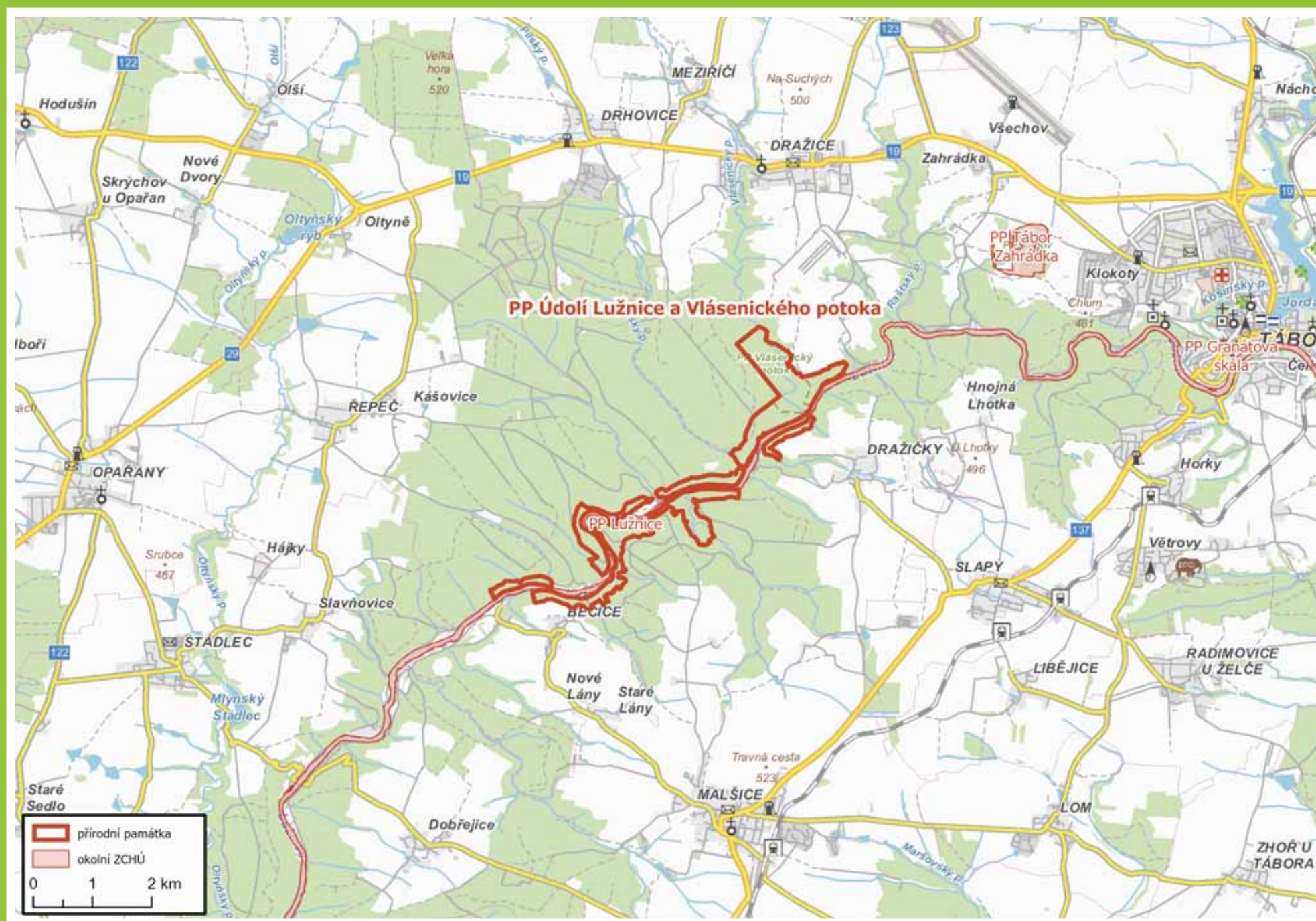
EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Operační program Životní prostředí

Ministerstvo životního prostředí

Přírodní památka ÚDOLÍ LUŽNICE A VLÁSENICKÉHO POTOKA

Evropsky významná lokalita

MAPA OKOLÍ

ORTOFOTO

LETECKÝ SNÍMEK

Údolí Lužnice a Vlášnického potoka bylo v roce 2009 zařazeno mezi evropsky významné lokality (EVL) vzhledem k výskytu zachovalých dubohabřin, suťových lesů a silikátových skal. Údolí se nachází v bechyňském bioregionu, ve fytogeografickém okrese Střední Povltaví, v nadmořské výšce cca 370–460 m n. m. Národní ochranu lokality částečně zajišťuje od roku 2013 přírodní památka Lužnice a od roku 2023 je to nově vyhlášená památka Údolí Lužnice a Vlášnického potoka o rozloze 143 ha, která pokrývá téměř celou plochu EVL.

Převažující vegetační typ představují poměrně zachovalé dubohabřiny s dominantním **dubem letním i zimním** (*Quercus robur*, *Q. petraea*) a **lípou srdčitou** (*Tilia cordata*). Z keřů zaujme **lýkovec jedovatý** (*Daphne mezereum*), který kvete velmi brzy na jaře fialovými květy s atraktivní vůní. V létě se z květů lýkonce vyvinou červené dosti jedovaté peckovice. V lesním podrostu se daří typickým prvkům květnatých dubohabřinových hájů. Již v dubnu vykvétá fialovými květy **jaterník podléška** (*Hepatica nobilis*), modrofialovými květy **hrachor jarní** (*Lathyrus vernus*) a jen velmi nenápadně **kopytník evropský** (*Asarum europaeum*). Jeho tmavé květy najdete v země pod leskými listy ve tvaru koňských kopyt.

lýkovec jedovatý

K nejdříve kvetoucím rostlinám patří **dymnivka bobovitá** (*Corydalis intermedia*) s růžovými květy nebo **kyčelnice devítilistá** (*Dentaria enneaphyllos*) se světle žlutými květy. Za další charakteristické druhy lze považovat **svízel vonný** (*Galium odoratum*) s listy v přeslenu nebo **sasanku hajní** (*Anemone nemorosa*) s bílými miskovitými květy. Později rozkvétá **černýš hajní** (*Melampyrum nemorosum*) s nápadnými

oměj pestrý

pérovník pštrosí

tařice skalní

fialovými listy v květenství, jedovaté rostliny **tolita lékařská** (*Vincetoxicum hircundinaria*) a **vraní oko čtyřlísté** (*Paris quadrifolia*) nebo statný **samorostlík klasnatý** (*Actaea spicata*) s hroznem bílých květů, ze kterých později dozrají černé a slabě jedovaté bobule. Roztroušeně zde roste také **lilie zlatohlavá** (*Lilium martagon*) s půvabnými růžovo-fialovými květy.

Na prudkých svazích se skalními výchozy a na zazeněných sutiích mají stromové porosty charakter suťového lesa. Stromové patro tvoří hlavně **javor klen a mléč** (*Acer pseudoplatanus*, *A. platanoides*), **lípa srdčitá a velkolistá** (*Tilia cordata*, *T. platyphyllos*), **jilm horský** (*Ulmus glabra*) a **habr obecný** (*Carpinus betulus*). V podrostu roste místy hojně **měsíčníce vytrvalá** (*Lunaria rediviva*), jejíž růžové květy příjemně voní, nebo **kyčelnice cibulkonosná** (*Dentaria bulbifera*) s tmavě fialovými cibulkami v paždí listů, kterými se rozmnožuje a které chutnají jako malé kedlubničky. Za typický druh suťových lesů platí **udatna lesní** (*Aruncus vulgaris*) – mohutná rostlina se složenými listy a bohatou latou drobných žlutavě bílých květů.

U potoka a řeky už v dubnu žlutě svítí rozkvetlý **orsej jarní** (*Ficaria verna*). Dále tu narazíte na červeně kvetoucí **hluchavku skvrnitou** (*Lamium maculatum*), žlutozelený **mokřýš střídavolistý** (*Chrysosplenium alternifolium*), žlutě kvetoucí **sasanku pryskyřníkovitou** (*Anemone ranunculoides*) nebo nezelenu parazitickou rostlinu **podbělek šupinatý** (*Lathraea squamaria*). Masité lodyhy podbělky se objevují jen v jarních měsících, jsou narůžovělé a nesou bohatý hrozen starorůžových květů. Na dně zdejšího chladného údolí roste horský druh **dřipatka horská** (*Soldanella montana*) – drobná rostlina s fialovými květy ve tvaru zvonečku.

V letním období dominuje u vody invazní **netýkavka žláznatá** (*Impatiens glandulifera*). Její velké růžové až fialové květy na tenkých stopkách intenzivně sladce voní. Vysokou lodyhu má i velmi jedovatý **oměj pestrý** (*Aconitum variegatum*), který kvete v létě modrými květy s vysokou pílhou. Pozření i malého kousku rostliny může mít smrtelné následky. U Vlášnického potoka se udržuje bohatá populace **pérovníku pštrosího** (*Matteuccia struthiopteris*). Na rozdíl od většiny našich kapradin má pérovník listy dvojitého typu – sterilní a plodné, které jsou zpeřené a připomínají pštrosí pera.

Na osluněných skalkách časně zjara zaujmou žlutě kvetoucí polštáře **mochny jarní** (*Potentilla tabernaemontani*), o měsíc později trsnaté **tařice skalní** (*Aurinia saxatilis*) také se žlutými květy. V létě červeně vykvétá **smolníčka obecná** (*Lychnis viscaria*) s lepkavou lodyhou nebo **rmen barvířský** (*Anthemis tinctoria*) se svítivě žlutými květy. Stinné skály hostí nízké kapradiny jako **osladič obecný** (*Polypodium vulgare*), **sleziník červený** (*Asplenium trichomanes*), vzácněji **sleziník severní** (*A. septentrionale*) nebo **sleziník routička** (*A. ruta-muraria*).

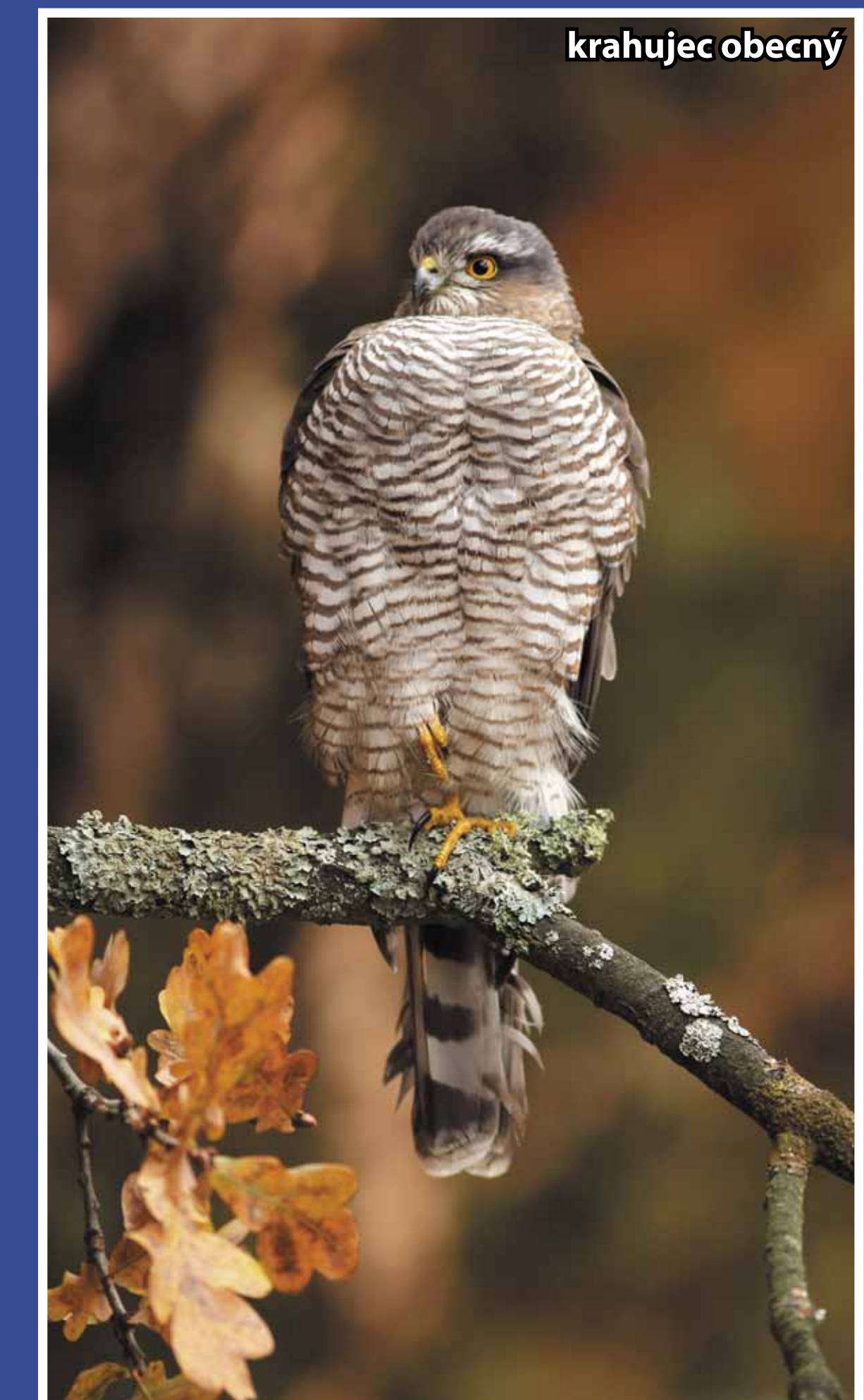
Kaluže na lesních cestách v údolí využívají k rozmnožování dva druhy ocasatých obojživelníků, **čolek obecný** (*Lissotriton vulgaris*) a **čolek horský** (*Ichtyosaura alpestris*). Během roku žijí velice skrytě na souši ve vlhkém mechu, pod kameny a dřevem. Vlhké terestrické biotopy obývají též **ropucha obecná** (*Bufo bufo*), bachratá žába s hnědou bradavčitou kůží, a **skokan hnědý** (*Rana temporaria*). Klidnější úseky Lužnice blízko břehů obývá **skokan zelený** (*Rana kl. esculenta*).

čolek horský

Rozlehlé a převážně zalesněné údolí Lužnice a Vlášnického potoka poskytuje domov spoustě druhů ptáků. Žije zde pestré společenstvo šplhavců – **datel černý** (*Dryocopus martius*), **žluna zelená** (*Picus viridis*), **žluna šedá** (*P. canus*) a tři druhy strakapoudů. Snadno narazíte na **strakapoudu velkého** (*Dendrocopos major*), vzácněji na **strakapoudu prostředního** (*D. medius*) a **malého** (*D. minor*). Zatímco datli a strakapoudi v rámci obživy dobývají larvy hmyzu ze dřeva, žluny dávají přednost mravencům, jejich larvám a kuklám. Dutiny po datlech a strakapoudech využívají ke hnízdění další druhy ptáků, např. **holub doupňák** (*Columba oenas*).

Z dravců ve zdejších lesích loví plachý **jestřáb lesní** (*Accipiter gentilis*) nebo drobnější **krahujec obecný** (*Accipiter nisus*). V noci se v údolních lesích ozývá houkání **puštika obecného** (*Strix aluco*), **kalouse ušatého** (*Asio otus*) i naší největší sovy **výra velkého** (*Bubo bubo*). U vody můžete zahlédnout **ledňáčka říčního** (*Alcedo atthis*) s rezavým bříškem a kovově lesklým modrozeleným tělem. Vysedává nad vodou a když spatří rybkou, střelbitě se za ní vrhne do vody. Dále zde žije **skorec vodní** (*Cinclus cinclus*), zajímavý hnědý pták s bílou náprsenkou. Umí se potopit a běhat pod hladinou, kde hledá vodní bezobratlé. Kolem toků po kamenech poskakuje černobíle zbarvený **konipas bílý** (*Motacilla alba*) i **konipas horský** (*Motacilla cinerea*) se žlutým bříškem. Ve vysokých korunách hnízdí exoticky vyhlížející **žluva hajní** (*Oriolus oriolus*) se sytě žlutým tělem a černými křídly, která se ozývá melodickým flétnovým hlasem.

krahujec obecný

skorec vodní

žluva hajní